

فهرست مطالب

۲۱.....	سخن ناشر.....
۲۳.....	پیشگفتار.....
۲۵.....	مقدمه.....
۲۵.....	۱. فهرست نشست‌ها.....
۲۸.....	۲. خلاصه نشست‌ها.....
۳۲.....	۳. نقشه راه الگو.....
۳۲.....	۳-۱. ضرورت تدوین الگو.....
۳۲.....	۳-۲. مفهوم‌شناسی مفاهیم پایه‌ای الگو.....
۳۲.....	۳-۲-۱. مفهوم الگو.....
۳۲.....	۳-۲-۲. مفهوم پیشرفت.....
۴۱.....	۳-۲-۳. مبانی پیشرفت.....
۴۵.....	۳-۲-۴. مفهوم اسلامیت.....
۴۷.....	۳-۲-۵. مفهوم ایرانیت.....
۴۹.....	۳-۲-۶. روابط بین مفاهیم.....
۵۴.....	۳-۳. روش‌شناسی تدوین الگو.....
۵۵.....	۳-۳-۱. سیر تدوین الگو.....
۵۸.....	۳-۳-۲. طراحی الگو.....
۵۹.....	۳-۳-۳. موانع تدوین الگو.....
۶۱.....	۳-۳-۴. الزامات تدوین الگو.....
۷۳.....	۳-۴. اجرای الگو.....

۷۳	۳-۴-۱. الزامات پیشرفت
۷۳	۳-۴-۲. موانع پیشرفت

بخش پنجم

تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت:

نمونه‌های کاربردی (حوزه‌های سیاسی، امنیتی و حقوقی) (۱)

	فصل سی و هشتم. الزامات سیاسی در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت /
۸۱	جلال درخشه.....
۸۱	الزامات الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در زمینه سیاست داخلی.....
۸۲	۱- آرامش خاطر مردم.....
۸۲	۲- باز تولید مداوم همگرایی‌های ملی.....
۸۳	۳- شهروندی.....
۸۴	۴- سپردن کار به اهل آن.....
۸۵	الزامات الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در زمینه سیاست خارجی.....
۸۵	۱- معرفت مسائل بین‌المللی و اشراف بر آن.....
۸۶	۲- تولید قدرت ملی در همه ابعاد.....
۸۶	۳- اعتدال و عقلانیت.....
۸۷	۴- تعامل سازنده بین‌المللی.....
۸۹	نظرات اعضای هیئت داوران.....
۸۹	استاد داور اول: دکتر شعبانی.....
۸۹	استاد داور دوم: دکتر شریعت.....
۹۰	استاد داور سوم: دکتر سید امامی.....
۹۱	استاد داور چهارم: دکتر جعفری.....
۹۳	فصل سی و نهم. ملاحظات امنیتی الگوی ایرانی - اسلامی پیشرفت / اصغر افتخاری.....
۹۳	مقدمه.....
۹۴	۱. مبانی مفهومی.....
۹۴	۱-۱. امنیت.....
۹۴	۱-۲. توسعه.....

۳-۱. پیشرفت.....	۹۵
۲. مبانی نظری.....	۹۵
۱-۲. رویکرد علی.....	۹۶
الف. پیروان نظریه «امنیت به مثابه عامل پیشرفت و توسعه».....	۹۶
ب. پیروان نظریه «امنیت به مثابه نتیجه پیشرفت و توسعه».....	۹۶
۲-۲. رویکرد تعاملی.....	۹۶
۳. تعامل امنیت - پیشرفت.....	۹۷
۱-۳. سطح تحلیل فعال.....	۹۷
الف. گفتمان سلبی امنیت و الگوی بسته توسعه و پیشرفت.....	۹۷
ب. گفتمان ایجابی امنیت و الگوی باز توسعه و پیشرفت.....	۹۸
۲-۳. سطح تحلیل انفعالی.....	۱۰۰
الف. الگوی توسعه وابسته و ناپایداری امنیت.....	۱۰۰
ب. الگوی توسعه و پیشرفت بومی و پایداری امنیت.....	۱۰۰
جمع بندی و نتیجه گیری.....	۱۰۱
منابع.....	۱۰۲
نظرات اعضاء هیئت داوران.....	۱۰۳
استاد داور اول: دکتر خانی.....	۱۰۳
استاد داور دوم: دکتر مجیدی.....	۱۰۳
استاد داور سوم: دکتر طباطبایی.....	۱۰۵
فصل سی و هشتم. نوسازی نظام از منظر رهبر انقلاب و نسبت آن با الگوی اسلامی - ایرانی	
پیشرفت در عرصه سیاسی / حسن مجیدی.....	۱۰۷
چکیده.....	۱۰۷
مقدمه.....	۱۰۸
۱. پیشرفت و نوسازی نظام از نظر رهبر انقلاب.....	۱۱۰
۱-۱. توضیح مفاهیم.....	۱۱۰
۱-۱-۱. نوسازی سیاسی.....	۱۱۰
۲-۱-۱. مردم سالاری دینی.....	۱۱۱
۳-۱-۱. پیشرفت در عرصه سیاسی.....	۱۱۱

۱۱۲	۲-۱. پیشرفت از نظر رهبر انقلاب.....
۱۱۳	۴-۱-۱. مدل پیشرفت
۱۱۳	۳-۱. توسعه از نظر رهبر انقلاب
۱۱۴	الف. شاخصه‌های جامعه توسعه‌یافته.....
۱۱۵	ب. سیاست‌های توسعه و پیشرفت
۱۱۶	۴-۱. نوسازی نظام از منظر رهبر انقلاب.....
۱۱۷	۲. چارچوب تحلیلی: تحلیل گفتمان
۱۱۸	۳. فراز و فرود گفتمان‌های پیشرفت بر مبنای برنامه‌های پنج‌ساله.....
۱۲۰	برنامه پنجم توسعه
۱۲۲	۴. اصول و مؤلفه‌های نوسازی نظام جمهوری اسلامی
۱۲۲	۴-۱. مؤلفه‌های شکلی و روشی
۱۲۴	۴-۲. مؤلفه‌های محتوایی نوسازی نظام.....
۱۲۵	۵. تقویت جایگاه مجلس در ساختار نظام جمهوری اسلامی
۱۲۶	۵-۱. نوسازی نظام انتخاباتی.....
۱۲۶	الف. نوسازی سازوکارهای سازماندهی سیاسی و تحزب در کشور
۱۲۶	ب. نوسازی نظام رسانه‌ای
۱۲۶	ج. نوسازی ساختار دیپلماسی
۱۲۷	نتیجه‌گیری.....
۱۲۹	منابع
۱۳۱	نظرات اعضای هیئت داوران
۱۳۱	استاد داور اول: دکتر صالحی
۱۳۱	استاد داور دوم: دکتر شریعت
	فصل سی و نهم. دموکراسی و ملزومات آن در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت /
۱۳۵	فرشاد شریعت.....
۱۳۵	چکیده
۱۳۶	مقدمه
۱۳۷	۱. دموکراسی به مثابه پیشرفت
۱۴۰	۲. دموکراسی به مثابه پیشرفت و تعالی

نتیجه‌گیری.....	۱۴۲
منابع.....	۱۴۴
نظرات اعضای هیئت داوران.....	۱۴۵
استاد داور اول: دکتر جمالزاده.....	۱۴۵
استاد داور دوم: دکتر شریفزاده.....	۱۴۶
استاد داور سوم: دکتر غلامی.....	۱۴۷
استاد داور چهارم: دکتر مجیدی.....	۱۴۷
فصل چهارم. الزامات سیاست خارجی و ملاحظات منطقه‌ای و بین‌المللی در طراحی و موفقیت الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت / محمدحسن خانی.....	
چکیده.....	۱۴۹
مقدمه.....	۱۵۰
۱. الگوها و دیدگاه‌های گوناگون.....	۱۵۱
۲. رابطه میان توسعه و پیشرفت با سیاست خارجی.....	۱۵۲
نتیجه‌گیری.....	۱۵۴
منابع.....	۱۵۵
نظرات اعضای هیئت داوران.....	۱۵۶
استاد داور اول: دکتر شریعت.....	۱۵۶
استاد داور دوم: دکتر سید امامی.....	۱۵۷
فصل چهارم و یکم. بایسته‌های طراحی الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت در حوزه حقوق / عطاءالله بیگدلی.....	
چکیده.....	۱۵۹
مقدمه.....	۱۶۰
۱. روش و مراحل تحقیق.....	۱۶۱
۲. روش جمع‌آوری داده‌ها و توصیف وضع موجود.....	۱۶۱
۳. چیستی الگو.....	۱۶۲
۴. چیستی اسلامیت.....	۱۶۵
۵. چیستی ایرانیت.....	۱۶۶
۶. چیستی پیشرفت.....	۱۶۶

۱۶۷	۷. تفاوت شاخص و شاخصه
۱۹۷	نتیجه‌گیری
۱۹۹	ضمائم: نشریات و کتب بررسی شده
۱۹۹	الف. فهرست نشریات بررسی شده
۲۰۰	ب. فهرست کتب بررسی شده
۲۰۴	ساختار شکست الگوی اسلامی ایرانی پیشرفت در عرصه حقوقی
۲۱۳	نظرات اعضاء هیئت داوران
۲۱۳	استاد داور اول: دکتر تقویان
۲۱۴	استاد داور دوم: دکتر عرب اسدی
۲۱۶	استاد داور سوم: دکتر طاهری
۲۱۶	استاد داور چهارم: دکتر غلامی

بخش ششم

تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت:

نمونه‌های کاربردی (حوزه‌های اقتصاد و مدیریت) (۲)

	فصل چهل و دوم. جایگاه منافع محرومین و ضرورت تأکید بر آن در طراحی و تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (در چارچوب دیدگاه‌های مقام معظم رهبری) / عمار خسرو جردی ۲۲۱
۲۲۱	چکیده
۲۲۲	مقدمه
۲۲۵	۱. دهه چهارم انقلاب در نگاه رهبری
۲۲۵	۱-۱. حرف اول: دهه چهارم، دهه پیشرفت و عدالت
۲۲۷	۱-۲. پیشرفت باید در سایه عدالت باشد
۲۲۹	۲. بایسته‌های تولید ثروت از نگاه مقام معظم رهبری
۲۳۰	۲-۱. تولید اساس اقتصاد کشور
۲۳۱	۲-۲. مدیریت در جهت استفاده همه مردم از فواید تولید ثروت
۲۳۴	۳. چرایی تأکید بر منافع محرومین در نگاه رهبری
۲۳۷	نتیجه‌گیری
۲۳۹	منابع

فصل چهل و سوم. مبانی مفهومی، ضرورت و روش نظام‌سازی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر اقتصاد اسلامی (تحلیل موردی: الگوی بانکداری) / حسین عیوضلو.....	۲۴۱
چکیده	۲۴۱
۱. مسئله تحقیق.....	۲۴۲
۲. اهمیت مسئله تحقیق.....	۲۴۲
۳. روش‌شناسی (الگوی تحلیلی).....	۲۴۳
۴. مراحل منطقی نظریه‌پردازی در اقتصاد اسلامی.....	۲۴۵
۵. برنامه‌های پژوهش علمی لاکاتوش: چارچوبی برای نظریه‌پردازی در اقتصاد اسلامی ...	۲۴۶
۶. ارزیابی پیشرفت برنامه‌های پژوهش علمی لاکاتوش	۲۴۷
۷. خاستگاه الگو و معنای الگوی اسلامی	۲۵۶
۸. بررسی تطبیقی الگوی اسلامی - ایرانی در تبیین الگوی بانکداری اسلامی	۲۵۹
۹. بیان چند نمونه کاربردی از الگوی بانکداری اسلامی در چارچوب الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....	۲۶۱
۱۰. ارزیابی نظام بانکی بدون ربا در نظام اقتصادی کشور	۲۶۵
نتیجه‌گیری.....	۲۶۵
منابع	۲۶۶
نظرات اعضاء هیئت داوران	۲۶۸
استاد داور اول: دکتر صادقی.....	۲۶۸
استاد داور دوم: دکتر ندری.....	۲۶۸
استاد داور سوم: دکتر شعبانی.....	۲۶۹
فصل چهل و چهارم. تحلیل جایگاه نظام مالی اسلامی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت / مهدی صادقی شاهدانی.....	۲۷۳
چکیده	۲۷۳
مقدمه	۲۷۴
۱. اصول اساسی نظام مالی اسلامی	۲۷۶
۱-۱. تعاون	۲۷۷
۲-۱. شفافیت.....	۲۷۸
۳-۱. مسئولیت	۲۷۹

۲۸۰	۴-۱. ایفای تعهد
۲۸۰	۵-۱. انصاف
۲۸۱	۲. هنجارهای نظام مالی اسلامی
۲۸۲	۱-۲. ممنوعیت اکل مال به باطل
۲۸۲	۲-۲. ممنوعیت ضرر و ضرار
۲۸۲	۳-۲. ممنوعیت ربا
۲۸۳	۴-۲. ممنوعیت غرر
۲۸۴	۵-۲. ممنوعیت قمار - میسر (بورس بازی اعتراض آمیز)
۲۸۵	۶-۲. شراکت در منافع و مخاطرات
۲۸۵	۷-۲. ممنوعیت تراکنش های حرام
۲۸۶	۳. اهداف نظام مالی اسلامی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۲۸۶	۱-۳. عدالت اقتصادی
۲۸۷	۲-۳. امنیت اقتصادی
۲۸۸	۳-۳. استقلال اقتصادی
۲۸۹	۴-۳. گسترش آبادانی
۲۹۰	۵-۳. رفاه عمومی
۲۹۱	۶-۳. سعادت فردی - اجتماعی
۲۹۱	۴. شاخصه های نظام مالی اسلامی کارآمد در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۲۹۳	۱-۴. ابزارهای مالی اسلامی کارآمد
۲۹۴	۲-۴. بازارهای مالی اسلامی کارآمد
۲۹۵	۳-۴. نهادهای مالی اسلامی کارآمد
۲۹۶	نتیجه گیری
۲۹۸	منابع
۳۰۰	نظرات اعضاء هیئت داوران
۳۰۰	استاد داور اول: دکتر شعبانی
۳۰۰	استاد داور دوم: دکتر عیوضلو
۳۰۱	استاد داور سوم: دکتر طالبی
۳۰۳	استاد داور چهارم: دکتر غلامی

فصل چهل و پنجم. مقدمه‌ای بر رهیافت برنامه‌ریزی اقتصادی منطقه‌ای در الگوی اسلامی -	۳۰۵
ایرانی پیشرفت (مفهوم، فرایند و چارچوب برنامه‌ریزی) / حجت‌الله عبدالملکی	۳۰۵
چکیده	۳۰۷
مقدمه	۳۰۸
۱. مفهوم پیشرفت در الگوی اقتصاد اسلامی	۳۰۹
۲. عدالت اقتصادی و الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	۳۰۹
۲-۱. عدالت اقتصادی در ادبیات اقتصاد اسلامی	۳۰۹
۲-۱-۱. مفهوم کلی عدالت	۳۱۰
۲-۱-۲. مفاهیم عدالت موصوف	۳۱۰
۲-۱-۳. مفهوم عدالت اقتصادی	۳۱۱
۲-۱-۴. عدالت اقتصادی تخصیصی	۳۱۲
۲-۱-۵. عدالت اقتصادی توزیعی	۳۱۳
۲-۲. الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: مضمون عملیاتی تحقق عدالت اقتصادی	۳۱۴
۳. عدالت اقتصادی منطقه‌ای؛ مبنای الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت منطقه‌ای	۳۱۵
۴. الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت منطقه‌ای: اصول و فرایند برنامه‌ریزی	۳۱۵
۴-۱. مفهوم الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت منطقه‌ای: جمع‌بندی	۳۱۶
۴-۲. الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت منطقه‌ای؛ اصول و فرایند تدوین برنامه	۳۱۶
۴-۲-۱. هدف‌گذاری	۳۱۷
الف. تحقق وضعیت رفاهی سطح یک: بهره‌مندی از حداقل امکانات معاش	۳۱۸
ب. تحقق وضعیت رفاهی سطح دو: برخورداری از خدمات و امکانات عمومی	۳۱۹
ج. تحقق وضعیت رفاهی سطح سه: برخورداری از شغل و درآمد	۳۲۲
۴-۲-۲. سیاست‌گذاری	۳۲۶
۴-۲-۳. تعریف برنامه و طرح	۳۲۶
۴-۲-۴. طراحی الگوی ارزیابی و بازخورد	۳۲۶
نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات	۳۲۸
منابع	۳۳۰
نظرات اعضاء هیئت داوران	۳۳۰
استاد داور اول: دکتر امامی	۳۳۰

۳۳۱	استاد داور دوم: دکتر غفاری
۳۳۲	استاد داور سوم: دکتر شعبانی
۳۳۳	فصل چهل و هشتم. نقش شهرها در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت / رضا نصر اصفهانی
۳۳۳	چکیده
۳۳۴	مقدمه
۳۳۵	۱. نقش شهرها در اقتصاد ملی
۳۳۷	۲. بررسی وضعیت موجود برنامه ریزی شهری و تدوین برنامه ریزی جزء به کل برای کل کشور
۳۳۹	۳. آرمانشهر اسلامی
۳۴۱	نتیجه گیری
۳۴۲	منابع
۳۴۴	نظرات اعضاء هیئت داوران
۳۴۴	استاد داور اول: دکتر خانی
۳۴۴	استاد داور دوم: دکتر غفاری
۳۴۴	استاد داور سوم: دکتر شیرینی
		فصل چهل و نهم. نگاهی تحلیلی - تطبیقی به نظام های دستمزد با تأکید بر الگوی اسلامی
۳۴۷	دستمزد در سطح کلان / احمد شعبانی و محمد مهدی نجفی علمی
۳۴۷	چکیده
۳۴۸	مقدمه
۳۴۸	۱. ادبیات موضوع از منظر اقتصاددانان
۳۵۰	۲. انواع نظام های دستمزد
۳۵۱	۲-۱. دستمزد حداقل برای زندگی
۳۵۲	۲-۲. پرداخت بر اساس ارزش شغل
۳۵۲	۲-۳. قوانین و مقررات دولتی
۳۵۲	۲-۴. دستمزد بر اساس اهداف اجتماعی
۳۵۳	۲-۵. پرداخت بر اساس تفاوت ها در تحقق اهداف
۳۵۳	۲-۶. پرداخت بر اساس ساعات کار
۳۵۳	۲-۷. پرداخت بر اساس مقام
۳۵۳	۲-۸. طرح های انگیزشی پرداخت

۳۵۴	۹-۲. پرداخت با معیار عرضه و تقاضا
۳۵۴	۱۰-۲. پرداخت بر اساس بهره‌وری
۳۵۴	۱۱-۲. پرداخت بر اساس مقایسه با سایر سازمان‌ها
۳۵۵	۱۲-۲. سندیکاهای اتحادیه‌ها و کنفدراسیون‌ها
۳۵۵	۱۳-۲. پرداخت بر اساس تولید
۳۵۵	۱۴-۲. نظریه‌های فرهنگی و ارزشی
۳۵۵	۱۵-۲. پرداخت بر اساس قدرت سازمان
۳۵۶	۱۶-۲. پرداخت بر اساس مسئولیت
۳۵۶	۳. استخراج نظام دستمزدی مناسب با رویکرد تطبیقی، تحلیلی بر اساس عدالت و کارکردهای اقتصادی
۳۵۶	۱-۳. الگوی اسلامی دستمزد در سطح کلان و مفهوم عدالت
۳۵۶	۱-۱-۳. عدالت خرد و ایستا
۳۵۶	۲-۱-۳. عدالت خرد و پویا
۳۵۷	۳-۱-۳. عدالت سیستمی در جامعه
۳۵۸	۴-۱-۳. عدالت کلان در جامعه
۳۵۹	۲-۳. تحلیل و تطبیق عناصر یک نظام دستمزدی، بر اساس مفاهیم عدالت
۳۵۹	۱-۲-۳. عنصر اول
۳۵۹	۲-۲-۳. عنصر دوم
۳۶۰	۳-۲-۳. عنصر سوم
۳۶۰	۴-۲-۳. عنصر چهارم
۳۶۱	۳-۳. تحلیل و تطبیق عناصر نظام دستمزد، بر اساس کارکردهای اقتصادی
۳۶۱	۱-۳-۳. افزایش بهره‌وری و تولید کلان در جامعه
۳۶۲	۲-۳-۳. حل موقعیت‌های عدم تعادل در اقتصاد (هماهنگی عرضه و تقاضا)
۳۶۳	۳-۳-۳. افزایش اشتغال و کاهش نوسانات آن
۳۶۳	۴-۳-۳. بهبود توزیع درآمد در اقتصاد
۳۶۳	۵-۳-۳. مبارزه با تورم
۳۶۴	۶-۳-۳. افزایش رفاه کارگران
۳۶۴	نتیجه‌گیری

منابع	۳۶۵
نظرات اعضاء هیئت داوران	۳۶۹
استاد داور اول: دکتر ندری	۳۶۹
استاد داور دوم: دکتر امانی	۳۷۰
فصل چهل و هشتم. روش شناسی دستیابی به الگوی مطلوب ترتیبات نهادی نظام تجارت خارجی اسلامی - ایرانی / محمد جواد شریف زاده و مجتبی حسینی	
چکیده	۳۷۳
مقدمه	۳۷۴
۱. سؤالات تحقیق	۳۷۴
۲. معرفی چند اصطلاح	۳۷۴
۱-۲. نهاد و سازمان	۳۷۵
۲-۲. اصلاحات نهادی	۳۷۵
۳. سیاست‌های راهبردی نظام تجارت خارجی اسلامی	۳۷۶
۴. بررسی میزان انطباق وضعیت فعلی نظام تجارت خارجی ایران با سیاست‌های راهبردی نظام تجارت خارجی مطلوب	۳۷۸
۵. اصلاحات نهادی نظام تجارت خارجی	۳۹۱
نتیجه‌گیری	۳۹۷
منابع	۳۹۷
نظرات اعضاء هیئت داوران	۴۰۰
استاد داور اول: دکتر حبیب زاده	۴۰۰
استاد داور دوم: دکتر ندری	۴۰۰
استاد داور سوم: دکتر شاهرودی	۴۰۱
فصل چهل و نهم. تأملی بر جایگاه منابع طبیعی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ مبتنی بر بیانات امام خمینی (علیه السلام) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) (مطالعه موردی: نفت و گاز) / حجت‌الله برامکی و حسین زندی	
چکیده	۴۰۳
مقدمه	۴۰۴
۱. مطالعات پیشین در موضوع نفت و توسعه‌یافتگی	۴۰۶

۴۰۸	۲. ادبیات موضوع
۴۱۱	۳. حقایق قابل مشاهده برای ایران
۴۱۲	۴. امام خمینی (علیه السلام) و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و رویکرد ایشان نسبت به مسئله نفت و گاز
۴۱۲	۴-۱. بیانات امام خمینی (علیه السلام) پیرامون جایگاه نفت در اقتصاد ایران
۴۱۳	۴-۲. بخشی از بیانات مقام معظم رهبری
۴۱۷	جمع بندی و نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات
۴۲۰	منابع
۴۲۴	نظرات اعضاء هیئت داوران
۴۲۴	استاد داور اول: دکتر امانی
۴۲۵	استاد داور دوم: دکتر بیگدلی
۴۲۶	استاد داور سوم: دکتر عبدالملکی
۴۲۷	استاد داور چهارم: دکتر طغیانی
	فصل پنجاهم. ارکان، ویژگی ها و الزامات نظام سنجش عملکرد سازمانی در چارچوب الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت / روح الله رازینی و محمد نوروزی
۴۲۹	چکیده
۴۳۰	مقدمه
۴۳۱	۱. پیشینه پژوهش
۴۳۲	۱-۱. تعریف مفاهیم پایه
۴۳۲	۱-۱-۱. عملکرد
۴۳۲	۱-۱-۲. مدیریت عملکرد
۴۳۳	۱-۱-۳. نظام سنجش عملکرد
۴۳۴	۱-۱-۴. الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت
۴۳۵	۱-۲. نظام سنجش عملکرد
۴۳۵	۱-۲-۱. جایگاه و اهمیت نظام سنجش عملکرد در سازمان
۴۳۷	۱-۲-۲. مروری بر تحولات نظام های سنجش عملکرد
۴۳۸	۱-۲-۳. نقد نظام های موجود با محوریت مدل تعالی
۴۴۱	۲. نظام سنجش عملکرد در الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت

۴۴۱	۱-۲. ضرورت وجود نظام سنجش عملکرد در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۴۴۲	۲-۲. ابعاد نقشه راه برای طراحی نظام سنجش عملکرد در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت ..
۴۴۴	۱-۲-۲. ارکان نظام سنجش عملکرد سازمانی
۴۴۶	۲-۲-۲. چارچوب ویژگی های نظام سنجش عملکرد مطلوب
۴۵۴	۳-۲-۲. چارچوب الزامات نظام سنجش عملکرد مطلوب
۴۵۶	جمع بندی و نتیجه گیری
۴۵۸	منابع
۴۶۳	نظرات اعضاء هیئت داوران
۴۶۳	استاد داور اول: دکتر گنجعلی
۴۶۵	استاد داور دوم: دکتر امامی
۴۶۶	استاد داور سوم: آقای عرب اسدی
۴۶۷	نمایه

فهرست جدول ها

۲۵	جدول ۱. فهرست مقالات سلسله نشست های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۲۹	جدول ۲. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت
۳۱	جدول ۳. بررسی اندیشه ها
۴۲	جدول ۴. مبانی الگو
۵۲	جدول ۵. مباحث ارائه شده پیرامون مفاهیم پایه ای الگو
۶۹	جدول ۶. مباحث مطرح در روش شناسی تدوین الگو
۷۶	جدول ۷. پیشرفت اسلامی ایرانی و مؤلفه های آن
۷۷	جدول ۸. پیشرفت و حوزه های کاربردی
۱۴۰	جدول ۱-۳۹. تقابل رویکرد معرفت شناختی قدیم و جدید
۱۴۱	جدول ۲-۳۹. مقایسه اجمالی دموکراسی به مثابه پیشرفت و دموکراسی به مثابه پیشرفت و تعالی
۳۳۵	جدول ۱-۴۶. سرانه تولید داخلی شهرهای بزرگ دنیا
۳۷۷	جدول ۱-۴۸. سیاست های راهبردی اصول تشریحی نظام تجارت خارجی اسلامی
۳۸۰	جدول ۲-۴۸. سهم اقلام عمده صادراتی (۱۳۸۰-۱۳۹۰)
۳۸۱	جدول ۳-۴۸. مقایسه ارزش صادرات نفت خام و ارزش کل صادرات ایران بین سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۸۷
۳۸۳	جدول ۴-۴۸. بررسی وضعیت صادرات استان اردبیل در سال ۱۳۸۹

فهرست مطالب □ ۱۹

جدول ۴۸-۵. سیاست‌های حمایتی صورت گرفته از دو بخش صنعت و کشاورزی.....	۳۸۶
جدول ۴۸-۶. آموزش‌های تخصصی فعال تجاری در تجارت خارجی.....	۳۹۲
جدول ۵۰-۱. فهرست ویژگی‌های نظام سنجش عملکرد مطلوب.....	۴۵۱

فهرست شکل‌ها

شکل ۱. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....	۳۰
شکل ۲. تقسیم‌بندی از انواع مبانی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....	۴۲
شکل ۳. محورهای اساسی حول مفهوم‌شناسی الگو.....	۵۴
شکل ۴. موضوعات اصلی ناظر به روش‌شناسی الگو.....	۷۳
شکل ۵. حوزه‌های کاربردی چهارگانه مقالات.....	۷۷
شکل ۴۰-۱. الگو و شاخص‌ها.....	۱۶۴
شکل ۴۰-۲. حوزه‌های احصاء شده، موضوع گام سوم تدوین الگو.....	۱۶۷
شکل ۴۰-۳. حوزه محتوا و مطبوعات.....	۱۶۸
شکل ۴۰-۴. حوزه ساختارها.....	۱۶۸
شکل ۴۳-۱. مراحل طراحی نظام اسلامی.....	۲۶۱
شکل ۴۳-۲. چند مثال تطبیقی از الگوی اسلامی بانکداری.....	۲۶۴
شکل ۴۴-۱. پنج اصل اساسی نظام مالی اسلامی.....	۲۷۷
شکل ۴۴-۲. اجزای سازنده نظام مالی اسلامی.....	۲۹۳
شکل ۴۴-۳. طبقه‌بندی ابزارهای مالی اسلامی.....	۲۹۴
شکل ۴۴-۴. بازارهای مالی اسلامی.....	۲۹۵
شکل ۴۵-۱. فرایند سیاست‌گذاری، طراحی برنامه و طراحی پروژه در الگوی منطقه‌ای پیشرفت اسلامی - ایرانی.....	۳۲۲
شکل ۵۰-۱. نقشه راه نظام سنجش عملکرد در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت.....	۴۴۲
شکل ۵۰-۲. ساختار اولیه نقشه راه نظام سنجش عملکرد.....	۴۴۳
شکل ۵۰-۳. سیر کلی فرایند سنجش عملکرد.....	۴۴۶

فهرست نمودارها

نمودار ۱. تعداد مقالات که در هر بحث ارائه شده است.....	۳۰
نمودار ۲. نسبت مباحث ارائه شده به کل مباحث.....	۳۱

۳۸۹.....	۱-۴۸. سهم بخش دولتی و خصوصی از صادرات ۱۳۷۱-۱۳۷۵
۳۸۹.....	۲-۴۸. سهم بخش دولتی و خصوصی از واردات ۱۳۷۱-۱۳۷۵
۴۱۱.....	۱-۴۹. سهم انواع محصولات در صادرات غیرنفتی
۴۳۳.....	۱-۵۰. نمایی از فرایند مدیریت عملکرد
۴۳۶.....	۲-۵۰. جایگاه نظام سنجش عملکرد در مدیریت عملکرد

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»
وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي
فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ
(قرآن کریم. سوره مبارکه النمل/ آیه شریفه ۱۵)

سخن ناشر

رسالت و مأموریت دانشگاه امام صادق (علیه السلام) «تولید علوم انسانی اسلامی» و «تربیت نیروی درجه یک برای نظام» (که در راهبردهای ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله تعین شده) است. اثرپذیری علوم انسانی از مبانی معرفتی و نقش معارف اسلامی در تحول علوم انسانی، دانشگاه را بر آن داشت که به طراحی نو و بازمهندسی نظام آموزشی و پژوهشی جهت پاسخگویی به نیازهای نوظهور انقلاب و نظام اسلامی همراه با تربیت اسلامی به عنوان یک اصل محوری برای تحقق مأموریت خویش بپردازد و بر این باور است که علم توأم با تزکیه نفس می‌تواند هویت جامعه را متأثر در مسیر تعالی و رشد قرار دهد.

از این حیث «تربیت» را می‌توان مقوله‌ای محوری یاد نمود که وظایف و کارویژه‌های دانشگاه، در چارچوب آن معنا می‌یابد؛ زیرا که «علم» بدون «تزکیه» بیش از آنکه ابزاری در مسیر تعالی و اصلاح امور جامعه باشد، عاملی مشکل‌ساز خواهد بود که سازمان و هویت جامعه را متأثر و دگرگون می‌سازد.

از سوی دیگر «سیاست‌ها» تابع اصول و مبادی علمی هستند و نمی‌توان منکر این تجربه تاریخی شد که استواری و کارآمدی سیاست‌ها در گرو انجام پژوهش‌های علمی و بهرمندی از نتایج آن‌هاست. از این منظر پیشگامان عرصه علم و پژوهش، راهبران اصلی جریان‌های فکری و اجرایی به حساب می‌آیند و نمی‌توان آینده درخشانی را بدون توانایی‌های علمی - پژوهشی رقم زد و سخن از «مرجعیت علمی» در واقع پاسخ‌گویی به این نیاز بنیادین است.

دانشگاه امام صادق (علیه السلام) در واقع یک الگوی عملی برای تحقق ایده دانشگاه اسلامی در

شرایط جهان معاصر است. الگویی که هم‌اکنون ثمرات نیکوی آن در فضای ملی و بین‌المللی قابل مشاهده است. طبعاً آنچه حاصل آمده محصول نیت خالصانه و جهاد علمی مستمر مجموعه بنیان‌گذاران و دانش‌آموختگان این نهاد است که امید می‌رود با اتکا به تأییدات الهی و تلاش همه‌جانبه اساتید، دانشجویان و مدیران دانشگاه، بتواند به مرجعی تمام‌عیار در گستره جهانی تبدیل گردد.

معاونت پژوهشی دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام) با توجه به شرایط، امکانات و نیازمندی جامعه در مقطع کنونی با طرحی جامع نسبت به معرفی دستاوردهای پژوهشی دانشگاه، ارزیابی سازمانی - کارکردی آنها و بالاخره تحلیل شرایط آتی اقدام نموده که نتایج این پژوهش‌ها در قالب کتاب، گزارش، نشریات علمی و... تقدیم علاقه‌مندان می‌گردد. هدف از این اقدام - ضمن قدردانی از تلاش خالصانه تمام کسانی که با آرمان و اندیشه‌ای بزرگ و ادعایی اندک در این راه گام نهادند - درک کاستی‌ها و اصلاح آنها است تا از این طریق زمینه پرورش نسل جوان و علاقه‌مند به طی این طریق نیز فراهم گردد؛ هدفی بزرگ که در نهایت مرجعیت مکتب علمی امام صادق (علیه‌السلام) را در گستره بین‌المللی به همراه خواهد داشت (ان‌شاء‌الله).

وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

معاونت پژوهشی دانشگاه

پیشگفتار

توسعه اقتصادی به معنای عمومی ارتقاء سطح رفاه و وضعیت معیشت افراد جامعه، از دغدغه‌های اساسی مدیران جوامع مختلف بوده و هست. جایگاه این عامل در مدیریت کلان اقتصادی و اجتماعی موجب توجه اندیشمندان حوزه‌های مختلف این علوم و در نتیجه ارائه نظریات متعدد در تبیین مفهوم و تصریح عوامل مؤثر بر آن در ادوار مختلف بوده است.

با وجود اینکه مبحث توسعه اقتصادی در ادوار مختلف تاریخ معاصر ایران مورد توجه بوده است، نام‌گذاری دهه چهارم انقلاب اسلامی با عنوان دهه پیشرفت و عدالت از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) نقطه عطفی در حوزه‌های نظری و کاربردی برنامه‌ریزی به اصطلاح توسعه در کشور ایجاد نمود. ایشان در بیانات مختلف به تشریح موضوعات و جوانب پیشرفت از جمله مفهوم، مبانی، اصول، فرایند، موانع و الزامات پرداختند. معظم له علت نام‌گذاری این دهه به عنوان دهه پیشرفت و عدالت را «آمادگی‌های بسیار وسیع و عظیمی» می‌دانند که در دهه آینده در ایران برای پیشرفت و عدالت به وجود آمده است. از دیدگاه ایشان «ملت، آماده یک حرکت پرشتاب و بزرگی به سمت پیشرفت و عدالت است؛ چیزی که در دهه‌های قبل، این امکان با این گستردگی برای ملت فراهم نبود».

بی‌شک سرآغاز حرکتی شتابنده در مسیر رشد و پیشرفت اسلامی در کشور، تقویت و توسعه مبانی و ساختار علمی و نظری این الگو است. این امر خطیر، وظیفه جامعه علمی کشور در تمامی حوزه‌های مرتبط را تشدید می‌کند. بدین جهت سازماندهی نیروهای علمی کشور و هم‌افزاسازی قوای ایشان مورد تأکید مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) قرار گرفته است.

از این رو سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در جهت تحقق منویات مقام معظم رهبری با اهداف ذیل برگزار گردید:

- جمع‌آوری و جمع‌بندی اولیه نظریات ارائه شده در ابعاد نظری و کاربردی الگو؛

- زمینه‌سازی جهت تولید اندیشه و نظریه‌پردازی در ابعاد نظری و کاربردی الگو، از طریق:
 - دعوت از اندیشمندان و صاحب‌نظران حوزه‌های مرتبط جهت تشریح ابعاد نظری و کاربردی الگو، با ارائه مقاله و سخنرانی؛
 - کمک به جریان هم‌اندیشی و هم‌افزایی در تبیین نظری و کاربردی الگو، با دعوت از اساتید منتخب در حوزه‌های مرتبط جهت حضور در جلسات سخنرانی و ارزیابی و اظهارنظر در خصوص مقالات و سخنرانی‌های ارائه شده؛
 - پشتیبانی از برنامه‌های علمی قابل تعریف در پیگیری موضوعات و ابعاد جدید الگو (کشف و طرح شده در جریان سخنرانی‌ها، ارزیابی‌ها و هم‌اندیشی‌ها)؛
 - فراهم‌سازی منبع علمی و نظری با هدف طراحی نقشه راه در تدوین نهایی الگو. محصول نهایی این نشست‌ها، تهیه و جمع‌بندی کلی نظریات و دیدگاه‌های اندیشمندان در حوزه الگو و فراهم نمودن منبع علمی و نظری کافی با هدف طراحی نقشه راه در تدوین نهایی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت خواهد بود.

مقدمه

۱. فهرست نشست‌ها

در سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت، تلاش شد تا از دیدگاه‌ها، اندیشه‌ها، نظریه‌ها و توانمندی‌های علمی و پژوهشی صاحب‌نظران و محققان برجسته در تبیین ماهیت، مبانی نظری و ساختار الگو استفاده شود. به این منظور در مجموع پنجاه نشست تخصصی در حوزه‌های مرتبط از مرداد ماه تا آذر ماه ۱۳۹۰ برگزار گردید. فهرست این پنجاه نشست به ترتیب برگزاری که هر یک از آن‌ها بر پایه مقاله ارائه می‌شد از این قرار است:

جدول ۱. فهرست مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۱	مقدمه‌ای بر روش‌شناسی طراحی نقشه راه در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمدهادی زاهدی و وفا
۲	مبانی مفهومی، ضرورت و روش نظام‌سازی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر اقتصاد اسلامی (تحلیل موردی: الگوی بانکداری)	دکتر حسین عیوضلو
۳	ضرورت مطالعه تاریخ اقتصادی در تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمدجواد شریف‌زاده
۴	لزوم ایجاد گفت‌وگو مشترک در مورد مفاهیم اساسی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر مهدی طغیانی دولت‌آبادی
۵	رابطه عدالت و پیشرفت در فقه و احادیث شیعه	دکتر سیدعلی حسینی
۶	پیشرفت و توسعه و بایدها و نبایدهای آن در نظام فقه	دکتر اصغر آقا مهدوی
۷	مفهوم، ارکان و شاخصه‌های پیشرفت اقتصادی از منظر آیات و روایات	دکتر مهدی ایزدی

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۸	چیستی پیشرفت از منظر قرآن کریم	دکتر عباس مصلائی پور
۹	آینده‌نگری الهی، ضرورت تدوین الگوی پیشرفت کشور	دکتر غلامرضا گودرزی
۱۰	ارکان، ویژگی‌ها و الزامات نظام سنجش عملکرد سازمانی در چارچوب الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر روح‌الله رازینی محمد نوروزی
۱۱	جایگاه منافع محرومین و ضرورت تأکید بر آن در طراحی و تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (با تکیه بر دیدگاه مقام معظم رهبری)	عمار خسروجردی
۱۲	امنیت ملی و مبانی مفهومی الگوی پیشرفت: مؤلفه‌ها و شاخص‌ها	دکتر اصغر افتخاری
۱۳	الزامات سیاست خارجی و ملاحظات منطقه‌ای و بین‌المللی در طراحی و موفقیت الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمدحسن خانی
۱۴	نگاشت نهادی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ الگوی تدوین الگو	دکتر مصطفی سمیعی‌نسب عرب اسدی
۱۵	نوسازی نظام از منظر رهبر انقلاب و نسبت آن با الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در عرصه سیاسی	دکتر حسن مجیدی
۱۶	مؤلفه‌های نظریه پیشرفت امت اسلامی در کتاب و سنت	دکتر علیرضا دهقانی فیروز آبادی
۱۷	چیستی «الگو» در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت؛ طرح‌واره‌ای از منظر خط مشی‌گذاری عمومی	دکتر سیدمجتبی امامی
۱۸	مفهوم اسلامی بودن الگوی بومی پیشرفت	دکتر علیرضا عالی‌پناه
۱۹	مبانی، سیر تدوین، مدل مفهومی و الزامات تدوین: «الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت»	سیدمهدی زریباف
۲۰	اصالت عقل در الگوی پیشرفت از دیدگاه ملاصدرا	دکتر محمدکاظم فرقانی
۲۱	موانع و مقتضیات پیشرفت از منظر قرآن کریم	دکتر احمدعلی قانع
۲۲	رویکردهای ناظر به اسلامیت یک الگوی پیشرفت	دکتر سیداحسان خاندوزی
۲۳	تبیین مفهوم پیشرفت بر اساس بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) با استفاده از روش‌شناسی داده‌بنیاد	علی سعیدی
۲۴	مقدمه‌ای بر رهیافت برنامه‌ریزی اقتصادی منطقه‌ای در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (مفهوم، فرایند و چارچوب برنامه‌ریزی)	دکتر حجت‌الله عبدالملکی
۲۵	نسبت «ایرانیت» و «اسلامیت» در الگوی پیشرفت؛ ضرورت تدقیق مفاهیم و عنوان	دکتر عباس تقویان

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۲۶	نقش شهرها در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر رضا نصر اصفهانی
۲۷	فهم مبانی انسان‌شناختی توسعه در غرب در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر فرشاد شریعت جواد حیدری
۲۸	الزامات سیاسی در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر جلال درخشه
۲۹	روش‌شناسی دستیابی به الگوی مطلوب ترتیبات نهادی نظام تجارت خارجی اسلامی ایرانی	دکتر محمدجواد شریف‌زاده مجتبی حسینی فوره‌تپه
۳۰	بایسته‌های طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در حوزه حقوق	دکتر عطاالله بیگدلی
۳۱	مدیریت تقلیدپذیری در خط‌مشی‌های عمومی: به سوی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر سیدمجتبی امامی
۳۲	تدوین نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: آسیب‌شناسی و ارائه رهنمودهای سیاسی - راهبردی	دکتر رضا بنی‌اسد
۳۳	پیشرفت اخلاق در پرتو پیشرفت اخلاقی	دکتر قاسم محمدی
۳۴	نگاهی تحلیلی، تطبیقی به نظام‌های دستمزد با تأکید بر الگوی اسلامی دستمزد در سطح کلان	دکتر احمد شعبانی
۳۵	مفهوم پیشرفت در قلمرو موضوعی فرهنگ	دکتر احمد پاکتچی
۳۶	مبانی هستی‌شناختی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمد هادی همایون
۳۷	تحلیل غایت‌گرایانه خیرمداری قرآنی در پیشرفت	دکتر رضا محمدزاده
۳۸	تحلیل جایگاه نظام مالی اسلامی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر مهدی صادقی
۳۹	دموکراسی به مثابه پیشرفت و تعالی	دکتر فرشاد شریعت
۴۰	اصالت فرد یا جامعه در الگوی پیشرفت از دیدگاه ابن‌سینا و ملاصدرا	دکتر محمدکاظم فرقانی
۴۱	تأملی بر جایگاه منابع طبیعی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت با تأکید بر بیانات امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری؛ مطالعه موردی: نفت و گاز	حجت‌الله برامکی
۴۲	بازنگری در مفهوم الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر محمد صادق کوشکی
۴۳	الزامات تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از منظر رویکرد نهادی	دکتر مصطفی سمیعی نسب
۴۴	روش‌شناسی تحقق اسلامیت و ایرانیت، در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: تعامل روش قیاسی و استقرایی	حسین عرب اسدی
۴۵	مراجعه به قانون اساسی، اصلی مهم در طراحی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت (مطالعه موردی: الگوی اقتصادی قانون اساسی)	میثم پیله‌فروش

شماره نشست	عنوان مقاله	نام نویسنده
۴۶	جامعه‌شناسی شیعی و امکان یا امتناع الگوی پیشرفت در جمهوری اسلامی ایران	دکتر سیدمجید امامی
۴۷	جایگاه رویکردهای طراحی نظام‌های اجتماعی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: رهیافت روش‌شناسی سیستمی	روح‌الله ابوجعفری
۴۸	تدوین نقشه راه الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت: تحلیل سطوح سیاستی و راهبردی در نظام حکمرانی ملی	دکتر رضا بنی‌اسد
۴۹	توسعه مرزهای فقه، تنها راه نیل به الگوی اسلامی پیشرفت	علی نعمتی
۵۰	طرح‌واره‌ای برای الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	دکتر مجید مختاریان‌پور

۲. خلاصه نشست‌ها

به منظور دستیابی به مفاهیم مشترک، جمع‌آوری و جمع‌بندی اولیه نظریات ارائه شده در ابعاد نظری و کاربردی الگو و همچنین زمینه‌سازی جهت تولید اندیشه و نظریه‌پردازی در ابعاد نظری و کاربردی الگو، لازم است روش‌شناسی طراحی الگو، تعریف مفاهیم و راهبردها ارائه شده در این پنجاه نشست به طور خلاصه آورده شود. از این رو در این قسمت به طور خلاصه به بررسی نظر کلی هر یک از صاحب‌نظران پیرامون هر مبحث خاص خواهیم پرداخت.

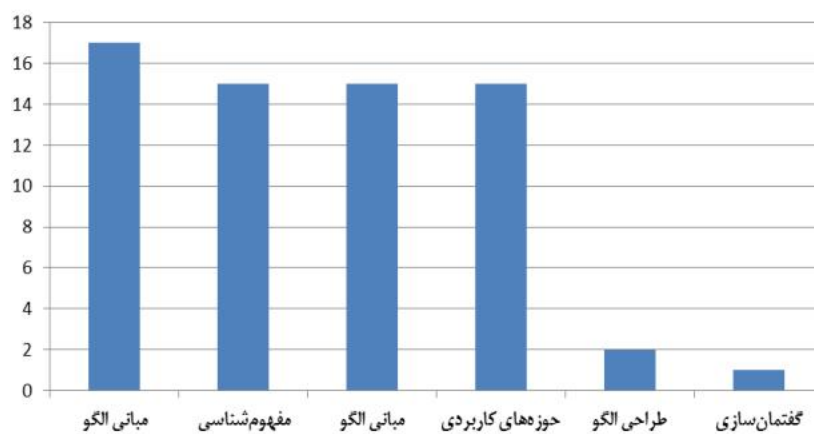
همان‌طور که در جدول زیر آورده شده، کل نشست‌ها و یا به عبارت دیگر کل مقالات را می‌توان ذیل این عناوین یعنی روش‌شناسی تدوین الگو، مفهوم‌شناسی، مبانی و اصول الگو، گفتمان‌سازی، طراحی الگو و الزامات پیشرفت در حوزه‌های کاربردی تقسیم‌بندی نمود که هر یک از این عناوین ممکن است شامل زیر‌عناوینی باشند. برای مثال مبانی و اصول الگو خود شامل مقالاتی است که به تفصیل و یا به طور خلاصه و اشاره‌وار به مبانی قرآنی، روایی، کلامی، فلسفی، اخلاقی، فقهی، حقوقی، تاریخی، تمدنی، جامعه‌شناختی و فرهنگی پرداخته‌اند. عناوین مقالات نیز با شماره ترتیب نشستی که در فهرست مقالات ذکر گردید، مشخص می‌شوند.

جدول ۲. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

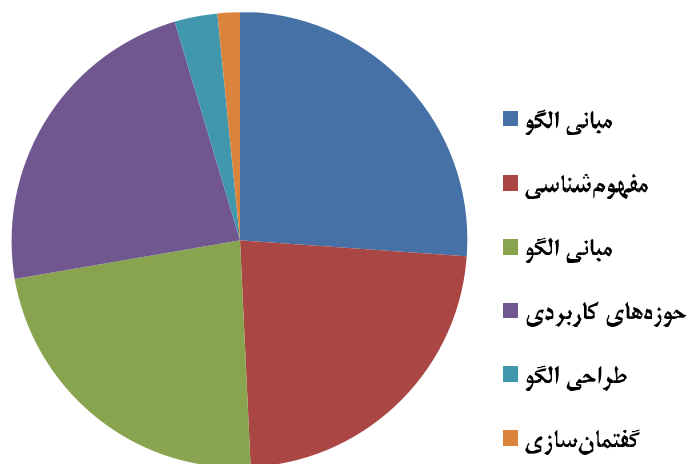
عنوان کلی	عنوان جزئی	عناوین مقالات مرتبط	تعداد مقالات
روش‌شناسی الگو	روش‌شناسی تدوین الگو	۱، ۲، ۳، ۹، ۱۴، ۱۷، ۱۹، ۲۹، ۳۱، ۳۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۷، ۵۰	۱۵
مفهوم‌شناسی	مفهوم‌شناسی مفاهیم پایه الگو	۵، ۶، ۷، ۸، ۱۶، ۱۸، ۲۲، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۳۳، ۳۵، ۳۷، ۴۲، ۴۴	۱۵
	دیدگاه مقام معظم رهبری	۱۱، ۲۳، ۴۱	۳
مبانی و اصول الگو	مبانی قرآنی و روایی	۷، ۸، ۱۶، ۲۱، ۳۷	۵
	مبانی کلامی و فلسفی	۲۰، ۲۷، ۳۶، ۴۰	۴
	مبانی اخلاقی	۳۳، ۴۹	۲
	مبانی فقهی و حقوقی	۵، ۶، ۱۷، ۴۹	۴
	مبانی تاریخی و تمدنی	۳	۱
	مبانی جامعه‌شناختی و فرهنگی	۳۵، ۴۶	۲
گفتمان‌سازی	در طراحی الگو	۴	۱
طراحی الگو		۲۹، ۵۰	۲
الزامات پیشرفت در حوزه‌های کاربردی	الزامات اقتصادی	۲، ۱۱، ۲۶، ۲۹، ۳۴، ۳۸، ۴۱، ۴۵	۸
	الزامات سیاسی	۱۲، ۱۳، ۱۵، ۲۸، ۳۹	۵
	الزامات حقوقی	۳۰، ۴۵	۲
	الزامات مدیریتی	۱۰	۱

شکل ۱. موضوعات اصلی مقالات سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

نمودار ۱. تعداد مقالات موضوعات اصلی سلسله نشست‌های الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت

نمودار ۲. نسبت مباحث ارائه شده به کل مباحث

برخی از مقالات ارائه شده، در قالب بررسی اندیشه بزرگانی چون امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، ابن سینا و ملاصدرا به موضوع مورد بحث خود پرداخته‌اند که در جدول زیر به طور خلاصه به موضوعات مورد بررسی آن‌ها اشاره شده است.

جدول ۳. بررسی اندیشه‌ها

مقالات	مباحث	اشخاص
۱۱	لزوم توجه به جایگاه محرومین و ضرورت تأکید بر آن در طراحی و تدوین الگو	امام خمینی (ره)
۲۳	تبیین مفهوم پیشرفت بر اساس بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)	مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)
۱۱	لزوم توجه به جایگاه محرومین و ضرورت تأکید بر آن در طراحی و تدوین الگو	
۴۱	تأملی بر جایگاه منابع طبیعی در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت	
۱۵	لزوم توجه به مقوله نوسازی و مؤلفه‌ها و عناصر اساسی در عرصه پیشرفت سیاسی با توجه به موقعیت خاص مقام معظم رهبر انقلاب	
۴۰	اصالت فرد یا جامعه در الگوی پیشرفت	ابن سینا
۲۰	اصالت عقل در الگوی پیشرفت از دیدگاه ملاصدرا	ملاصدرا
۴۰	اصالت فرد یا جامعه در الگوی پیشرفت	

۳. نقشه راه الگو

همان‌طور که در قسمت‌های قبل اشاره شد رسیدن به نقشه راه تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت مستلزم دستیابی به مفاهیم مشترک، جمع‌آوری و جمع‌بندی اولیه نظریات ارائه شده در ابعاد نظری و کاربردی الگو و همچنین زمینه‌سازی جهت تولید اندیشه و نظریه‌پردازی در ابعاد نظری و کاربردی الگو مثل روش‌شناسی طراحی الگو، تعریف مفاهیم و راهبردها است. در این قسمت سعی شده تا به طور خلاصه به اهم موضوعات توسط کارشناسان و نظریه‌پردازانی که به طور خاص به این موضوع پرداخته‌اند اشاره شود.

۳-۱. ضرورت تدوین الگو

طغیان دولت‌آبادی در مورد ضرورت تدوین یک الگو معتقد است طی مسیر پیشرفت و توسعه در هر جامعه‌ای بدون تدارک الگویی که به ویژگی‌ها و مبانی فکری، فرهنگی و اقتضانات بومی و منطقه‌ای هر جامعه توجه کرده و بر اساس آن تدوین شده باشد، به معنای واقعی کلمه محقق نخواهد شد. تأکیدات مکرر مقام معظم رهبری در زمینه لزوم تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت نیز از این جهت می‌باشد.

عبدالمملکی تحقق اهداف پیشرفت و عدالت را مستلزم توجه به جزئیات و اقتضانات زمانی و مکانی این مفاهیم می‌داند؛ ضرورتی که باعث شد تدوین الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت در دستور کار مدیریت ارشد نظام - با محوریت قوه اجرایی - قرار گیرد.

از نظر **خان‌دوژی**، مواجهه با تمدن مغرب زمین سوالات مربوط به مقایسه وضعیت ایران با سایر جوامع، پیشرفت مدرن و هدف پیشرفت را به پیش کشید. از نظر وی، سیاست‌گذاران و دولتمردان کشور در هنگامه‌آخذ هدف برای سمت و سوی تدبیر اقتصاد، فرهنگ و سیاست نمی‌دانسته‌اند و البته هنوز نمی‌دانند که چه کنند. لاقلاً اینکه به شکل ایجابی تا پایان دهه سوم انقلاب اسلامی هیچ گامی برای تحلیل این موضوع و تخفیف ابهام مسئله برداشته نشد. مطالبه رهبر انقلاب در اواخر دهه ۱۳۸۰ برای شناساندن الگوی اسلامی - ایرانی را می‌توان گامی در راستای تبیین الزامات و ساختار پیشرفت اسلامی ایران دانست.

۳-۲. مفهوم‌شناسی مفاهیم پایه‌ای الگو

۳-۲-۱. مفهوم الگو

الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت از نظر **زریباف** به این معنی است: «نقشه جامع حرکت و تکامل

اسلامی جامعه ایران» و از این رو نقشه جامع می‌بایست مشخصات مقصد، مبدأ و مسیر را در خود داشته باشد.

از نظر امامی، الگوها، سازه‌های ذهنی پیشینی هستند که انسان‌ها برای ساده‌سازی سیستم‌های اجتماعی در ذهن خود دارند. این سازه‌ها، پیچیدگی‌هایی را که انسان تحلیل‌گر در تحلیل خود با آن‌ها مواجه است، کاهش داده و این پیچیدگی‌ها را قابل مدیریت و کنترل می‌کنند. آن‌ها کمک می‌کنند تا ویژگی‌های اساسی از ویژگی‌های غیرضروری تشخیص داده شود، و نیز روابط بین عوامل یا متغیرهای مهم را برجسته می‌کنند. در واقع، الگوها همچون شابلن عمل می‌کنند که بر روی واقعیت قرار می‌گیرند و به ما می‌گویند چه چیزی را ببین، و چه چیزی را لازم نیست ببینی.

پیله فروش، گام اول در طراحی الگو را تعریف آن می‌داند. وی ابتدا تعریف الگو از لغت‌نامه دهخدا را به معنی روپُر، مدل، سرمشق، مقتدی، اسوه، قدوه، مثال، نمونه آورده و سپس چند تعریف رسمی از الگو که برخی از آن‌ها از نظریه پردازان و صاحب‌نظران بنام هستند ارائه می‌دهد:

۱- شکل یا نمونه ساخته شده که به عنوان راهنما برای ساختن اشیاء مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد؛

۲- معیار و میزان برای ارزیابی فعالیت‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و برنامه‌های دستگاه‌های مختلف کشور؛

۳- برداشتی انتزاعی از دنیای واقعیت.

۴- چارچوب مفهومی ایستا یا پویا که ما را در تشریح، پیش‌بینی، تجویز و بازسازی واقعیت یاری دهد.

سپس وی منظور خود از الگو را به عنوان مجموعه قواعدی که با یکدیگر رابطه نظام‌مند داشته و هدف خاصی را تعقیب می‌کنند مطرح می‌کند که این قواعد باید هم راهنمای سیاست‌گذاران، قانونگذاران و مجریان باشد و هم معیارهایی برای ارزیابی اقدامات آن‌ها فراهم کند. به عبارت دیگر الگو، بیان عملیاتی نظام اجتماعی مطلوب است.

عیوضلو معتقد است مدل یا الگو معمولاً بیان خلاصه شده هندسی یا ریاضی از یک نظریه است. وی سپس تعریف دادگر از الگو را مطرح می‌دهد که طبق آن، الگو در عین حال خلاصه‌ای منسجم و سازمان‌یافته از واقعیت خارجی است که نظریه پرداز از این ساختار برای تجزیه و تحلیل انتزاعی واقعیت استفاده می‌کند.

عرب اسدی، با تفکیک میان سه تبیین از الگو، توجه به هر سه آن‌ها را در الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت الزامی می‌داند. این سه تبیین که به نوعی سه سطح از مفهوم الگو هستند، بدین قرار

تعریف شده‌اند:

- ۱- الگو به مثابه مدلی به منظور تحلیل پدیده‌ها توسط مجامع علمی؛
 - ۲- الگو به مثابه سبک اداره اسلامی ایرانی؛
 - ۳- الگو به مثابه مدل‌های مدیریتی که تا سطح سازمان تنزل یافته و عملیاتی می‌شود.
- البته از نظر وی، این سطوح باید با یکدیگر در تعامل بوده تا به عنوان خروجی یک «نقشه کامل» تنظیم گردد.

سعیدی، نظر **مقام معظم رهبری** را راجع به بلندمدت بودن و جایگاه الگو بیان می‌کند: «اگر ما توانستیم به حول و قوه الهی، در یک فرایند معقول، به الگوی توسعه اسلامی - ایرانی پیشرفت دست پیدا کنیم، این یک سند بالادستی خواهد بود نسبت به همه اسناد برنامه‌ای کشور و چشم‌انداز کشور و سیاست‌گذاری‌های کشور. یعنی حتی چشم‌اندازهای بیست‌ساله و ده‌ساله که در آینده تدوین خواهد شد، باید بر اساس این الگو تدوین شود؛ سیاست‌گذاری‌هایی که خواهد شد - سیاست‌های کلان کشور - باید از این الگو پیروی کند و در درون این الگو بگنجد».

به نظر می‌رسد، برنامه‌ریزی در راستای توسعه مشابهت فراوانی با بحث الگو و تدوین نقشه راه برای دستیابی به اهداف مورد نظر است. در این حیطه **زاهدی وفا** با اشاره به خاستگاه تاریخی نظریات توسعه اقتصادی و سیر تطور شاخص‌های مورد استفاده در ارزیابی شرایط، نگاه اومانیستی به انسان را وجه مشترک تمامی این نظریات عنوان کرده است. ضرورت این بحث نیز در آنجاست که ربط و نسبت هر جامعه و حتی فرد را با الگوها و نظریات توسعه نضج گرفته در مغرب زمین معین می‌کند.

عالی پناه نیز معتقد است «الگو» باید بسته‌ای از سیاست‌ها و راهبردها، برنامه‌ها، قوانین و مقررات دانست که با عنایت به مجموعه‌ای مدون از انگاره‌های توصیفی و تجویزی برای رسیدن به هدفی معین تدوین شده است.

۳-۲-۲. مفهوم پیشرفت

زریباف پیشرفت در تفکر اسلامی را توجه به عنصر تکامل و هدایت‌شوندگی فرد و جامعه به سوی معنویت، عقلانیت و کمال مطلق الهی که نتیجه‌اش تحقق حیات طیبه در بستر نظامات اجتماعی و تحقق جایگاه شایسته انسانی تا مرز خلیفه‌اللهی است ربط می‌دهد. در واقع وی معتقد است ولایت تکوینی و تشریحی در نظامات الهی، مهم‌ترین ابزار تحقق «عدالت و پیشرفت» است و نقش اصلی و محوری «ولایت»، هدایت انسان‌ها و جوامع بشری در مسیر تعالی و پیشرفت است. این ولایت از بالاترین سطح خود، یعنی ولایت الهیه بر تمامی شئون نظام هستی آغاز گردیده و

تا تمامی شئون رفتارهای انسان‌ها تسری می‌یابد. ولایت حضرت نبی اکرم (ﷺ)، انبیاء و رسولان الهی، انمه معصومین (علیهم‌السلام) به منظور هدایت و تکامل بشر و نظامات بشری در زندگی فردی و اجتماعی است. ولایت فقیه نیز که شعبه‌ای از ولایت پیامبر اعظم (ﷺ) می‌باشد، از طریق تأسیس حکومت و نیز با استعانت از فقه نظام‌وار تأسیسی که مبتنی بر عدالت و شریعت اسلامی در عرصه‌های فردی و اجتماعی است، به خوبی می‌تواند امر مهم قیام مردم به قسط و عدالت را تأمین نماید.

زریباف در ادامه می‌افزاید در تفکر اسلامی پیشرفت به منزله «گسترش ظرفیت» و «توسعه وجود» است. حضرت امیر (علیه‌السلام) می‌فرماید: «فان فی العدل سعه». بر اساس این روایت، توسعه در ذات عدالت است و حضرت امیر (علیه‌السلام) توسعه را به منزله «گسترش ظرفیت» می‌داند. در تفکر اسلامی، پیشرفت هم معنوی است و هم مادی است؛ هم فردی است و هم اجتماعی؛ هم کالبدی است و هم روحانی و پیشرفتی که بتواند همه این‌ها را به صورت متوازن و توأمان دنبال کند. نکته قابل تأمل دیگر در اینجا توجه به ماهیت تدریجی و تکاملی پیشرفت است. چنین نظریه پیشرفتی دارای مراتبی است ولی توجه به این نکته ضروری است که روش توسعه نظریه و توسعه عینی، در الگوی اسلامی آزمون و خطا نیست. بلکه روشی تدریجی، تکمیلی و تکاملی است به نحوی که همواره بتوان ضمن حرکت، جهت‌ها و مسیرها را هم اصلاح و هموار نمود.

پایله‌فروش جامعه پیشرفته را با نقل از مقدمه قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، جامعه‌ای می‌داند که «انسان کامل» در آن تحقق یافته است و زمینه برای رشد و تعالی انسان و «بروز و شکوفایی استعدادها به منظور تجلی ابعاد خداگونگی انسان فراهم آید». به عبارتی دیگر در جامعه پیشرفته، انسان کامل «خود دست‌اندرکار و مسئول رشد و ارتقاء و رهبری» است و «حکومت مستضعفین در زمین» را تحقق بخشیده است.

افتخاری پیرامون تمایز پیشرفت و توسعه معتقد است پیشرفت را باید واژه‌ای با سرنوشت متفاوت در فرهنگ‌های غربی و شرقی ارزیابی نمود. در حالی که در زبان فارسی از حیث لغوی، پیشرفت دارای بار معنایی مثبت بوده و متضمن نوعی «ارتقاء» و «جلو رفتن» است اما در حوزه نظریات توسعه ضرورتاً چنین الزامی را نمی‌رساند. بدین گونه که در دوران پس از جنگ جهانی دوم و متأثر از رخدادهای تأثیرگذاری چون ظهور قدرت جدیدی به نام آمریکا، گسترش جنبش جهانی کمونیسم، و بالاخره تجزیه امپراطوری‌های استعماری اروپایی در آسیا، آفریقا و آمریکای لاتین؛ شاهد ظهور نسل جدیدی از محققان توسعه هستیم که با دل‌سپردگی به تجربه اقتصادی آمریکا سعی در تبیین فرایندی دارند که در آن توسعه متضمن طی راه غرب دانسته می‌شود. به دلیل نگاه